

Романов М. Ю. – аспірант Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2443-7744>

Поняття, сутність і значення діяльності підрозділів дізнання

Мета публікації – здійснити аналіз історичних, теоретичних і нормативних аспектів, що формують поняття, сутність та значення дізнання як спрощеної форми досудового розслідування. Акцентовано увагу на недостатньо досліджених аспектах теми, значенні відповідного інституту у функціонуванні механізму захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні. **Наукова новизна** дослідження полягає в тому, що в статті обґрунтовано значення функціонування інституту дізнання, на підставі статистичних даних, висвітлених органами державної влади, встановлено, що цей інститут виконує основне завдання – щодо розвантаження слідчих підрозділів, а також відновлення порушених прав і свобод людини й громадянина. Проаналізовано напрацювання іноземних дослідників правоохоронних систем світу, а також галузі кримінології, що пов'язують ефективність функціонування державних інституцій з механізмом захисту прав і свобод людини. Визначено, що недоліком у функціонуванні відповідного інституту є брак організаційно-розпорядчих міжвідомчих нормативно-правових актів щодо спрощення ширшого обсягу процедур у досудовому розслідуванні кримінальних проступків, а також удосконалення вже наявних форм взаємодії. **Висновки.** Проаналізовано історичні, теоретичні та нормативні аспекти, що формують поняття, сутність і значення дізнання як спрощеної форми досудового розслідування. Розглянуто декілька альтернативних позицій вчених, що тлумачать основні категорії, обґрунтовано авторську позицію щодо визначення поняття дізнання, що є порядком дій конкретного уповноваженого суб'єкта. Аргументовано сутність дізнання як форми досудового розслідування та організаційно-аналітичний процес. Консолідовано позиції дослідників як обґрунтування значення досліджуваного інституту у функціонуванні держави загалом і системі кримінального процесу зокрема.

Ключові слова: організаційно-правові засади; досудове розслідування; дізнання; генеза; тлумачення поняття; сутність; значення; права людини і громадянина.

Вступ

Забезпечення прав і свобод людини і громадянина в світі є одним з найбільш пріоритетних завдань. Сучасна світова спільнота динамізує процеси з посилення прав і свобод людини і громадянина, що своєю чергою безпосередньо впливає на проблему порушення прав людини і громадянина та притягнення осіб, які вчиняють такі діяння, до відповідальності.

В умовах сьогодення в нашій державі є чимало інституцій, діяльність яких спрямована на охорону та захист прав і свобод людини й громадянина. Одним із таких інститутів є Національна поліція України як орган, що має повноваження на здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень.

Організація роботи відповідних підрозділів, їх структурні особливості, управлінські та процесуальні повноваження є предметом окремого дослідження, проте в межах зазначеної теми пропонуємо розглянути її основні понятійні аспекти. Досудове розслідування, відповідно до Кримінального процесуального кодексу України, знаходить своє відображення у двох формах – досудове слідство та дізнання.

Після внесення змін до законодавства України було запроваджено інститут кримінальних проступків, запроваджено роботу підрозділів дізнання Національної поліції України, діяльність яких регламентують декілька нормативно-правових актів. Проте питання організації роботи відповідних

підрозділів, нормативно-правове забезпечення їх організаційно-правових засад і фундаментальні аспекти функціонування відповідного інституту загалом залишаються відкритими. Саме тому для дослідження обрано питання наукового тлумачення поняття, сутності та значення діяльності підрозділів дізнання як організаційно-правової форми функціонування органів досудового розслідування.

Проблеми функціонування підрозділів дізнання в органах правопорядку неодноразово ставали об'єктом наукових розвідок як українських, так й іноземних правників.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є аналіз поняття, сутності та значення діяльності підрозділів дізнання як спрощеної форми розслідування кримінальних правопорушень. На підставі чинних нормативно-правових актів національної та міжнародної юрисдикції, поглядів науковців, а також емпіричних матеріалів слід аргументувати висновки щодо оптимізації функціонування зазначеного інституту в Україні.

Поставлена мета зумовила необхідність виконання низки дослідних завдань, серед яких: аналіз підходів до визначення поняття дізнання; окреслення сутності дізнання та його значення для інституту досудового розслідування; розроблення рекомендацій щодо можливого вдосконалення відповідного інституту та правової системи України загалом.

Виклад основного матеріалу

Питання про наукове опрацювання поняття, сутності та значення дізнання з позицій адміністративного права розглядають нечасто в наукових джерелах з позицій кримінального процесуального права. Водночас ми вважаємо, що в контексті дослідження організаційно-правових засад функціонування підрозділів дізнання Національної поліції України зокрема та всіх органів досудового розслідування в інституціях правопорядку України загалом вдалося б підвищити ефективність функціонування останніх. Поряд із цим дізнання як форму досудового розслідування розглядали у своїх працях науковці ще минулого століття.

Наприклад, В. Черней і С. Чернявський стверджують, що генеза та сучасний досвід застосування інституту спрощеного провадження як у нашій державі, так і в іноземних країнах засвідчує необхідність подальшого вдосконалення цієї процесуальної форми (Cherniei, & Cherniavskiy, 2019).

Наприклад, у словнику російської мови С. Ожегова поняття дізнання потлумачено як попереднє адміністративне розслідування (Oznegov, 1984), водночас у словнику В. Даля «дізнавати» означає «допитуватися, дізнаватися, розпитувати, розвідувати, довідуватися, розшукувати, віднаходити розшуком, знатися («осведомляться»)), «упевнитися в чомусь» (Dal, 1955).

Тому слід зауважити, що поняття дізнання в 1950–1990 роках асоціювалося з адміністративним процесом, його відмежовували за цією ознакою від розслідування.

До Кримінального кодексу України 2018 року в установленому законодавством порядку було внесено зміни, що запроваджували поняття «кримінальне правопорушення», яке охоплює злочини та кримінальні проступки ("Zakon Ukrainy", 2018).

Саме кримінальні проступки, що є тяжкими за адміністративні правопорушення та менш тяжкими за злочини, розслідують дізнавачі в спрощеному порядку, що визначений відповідними змінами.

Важливим у контексті тлумачення поняття дізнання, на нашу думку, є твердження авторів про те, що дізнавачі здійснюють розслідування кримінальних проступків за скороченою процедурою, тривалість якої не має перевищувати один місяць з дня вручення особі повідомлення про підозру (Cherniavskiy et al., 2019), оскільки саме часовий проміжок, за який дізнавач зобов'язаний здійснити всі процесуальні дії, сутнісно вирізняє дізнання як організаційний процес від досудового слідства. На нашу думку, питання організації (необхідність завчасного планування, стратегічного мислення, здатності ефективно розподілити завдання й дати доручення) досудового розслідування в стислі

терміни, забезпечення прав і свобод людини й громадянина в цьому процесі під час характеристики дізнання з позицій адміністративного права є ключовим.

Традиційним тлумаченням дізнання в кримінальному процесі, зазначають О. Бойко й В. Бойко, було поєднання оперативно-розшукової та слідчої функцій та адміністративних повноважень (Boiko, 2021), на чому акцентує також і В. Литвинов, оскільки, на його думку, дізнання тлумачили як процесуальну діяльність з розслідування передбаченої законом категорії злочинів у повному обсязі на стадії досудового розслідування або як процесуальну діяльність визначених у законі державних органів (посадових осіб), які, з огляду на специфіку своєї безпосередньої діяльності, проводили першочергові процесуальні дії щодо фіксування вчиненого злочину (Lytvynov, 2019, p. 106-109).

Такі позиції, на нашу думку, мають (і мали до внесення змін у законодавство України) концептуальне значення, оскільки шляхом встановлення певних критеріїв до суб'єктної сторони процесу здійснення дізнання, а також характеру необхідних дій формували сутність й утверджували значення відповідного інституту. Однак законодавство України нині тлумачить поняття дізнання по-іншому. З визначення поняття «дізнавач», на нашу думку, цілком зрозумілим стає тлумачення поняття дізнання як форми організації процесу досудового розслідування.

Зокрема, дізнавач, відповідно до Кримінального процесуального кодексу України, – це службова особа підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу Державного бюро розслідувань, у випадках, установлених цим Кодексом, уповноважена особа іншого підрозділу зазначених органів, які уповноважені в межах компетенції, передбаченої цим Кодексом, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків.

Отже, дізнанням з позицій форми організації роботи є комплекс визначених чинним законодавством дій та рішень, що вчиняє та приймає уповноважена на це особа, вони спрямовані на досягнення завдань кримінального провадження у передбачений законодавством строк.

Одним із завдань зазначеного дослідження є дослідження сутності дізнання як процесу організації функціонування одного з елементів інституту захисту прав і свобод людини й громадянина. Актуальність цього напряму в дослідженні зумовлена, зокрема, тим, що основною метою дізнання (тобто досудового розслідування кримінальних проступків) є забезпечення відновлення прав і свобод людини й громадянина, що були порушені.

Важливою в досудовому розслідуванні кримінальних проступків, з позицій організації цього процесу, є взаємодія з іншими підрозділами поліції, що можуть позначатися на ході досудового розслідування.

На думку А. Саковського та А. Жижина, взаємодія підрозділів кримінальної поліції з органами досудового розслідування є визнаною та поширеною інституцією в цивілізованому світі, що дає змогу досягти найвищих результатів шляхом поєднання зусиль зацікавлених сторін, оскільки така кооперація посилюється не лише кількісно завдяки людським ресурсам, а й якісно – завдяки вузькій спеціалізації та професійним навичкам кожного окремого учасника в певній сфері діяльності (Sakovskiy, & Zhyzhyn, 2019, p. 49).

Ми вважаємо, що сутність дізнання полягає в максимально швидкому задіянні інституту досудового розслідування, залучаючи всі організаційні та процесуальні ресурси в межах, визначених законодавством України для відновлення прав і свобод людини й громадянина. Усе це має передусім організаційний характер, проте дії, що безпосередньо вчиняє дізнавач, у досудовому розслідуванні мають процесуальний характер. Таке визначення поняття та сутності дізнання формує зміст цього процесу в контексті адміністративного права.

Водночас, аналізуючи позиції щодо окреслення значення діяльності підрозділів дізнання, слід зауважити, що вони мають певні особливості, тож ми підіб'ємо підсумок і додатково обґрунтуємо відповідні доктрини.

На думку С. Едвардса, злочинність завжди була в суспільстві та, ймовірно, завжди буде, хоча форми злочинності істотно змінилися, оскільки насильницькі злочини також трансформувалися, оскільки людям завжди були притаманні форми асоціальної поведінки (Edwards, 2011). Поділяє таку позицію також Д. Говендер, що акцентує на взаємопов'язаності розвитку суспільства та злочинності як двох взаємних процесів (Govender, 2015; 2018).

Найпоширенішими видами кримінальних правопорушень є крадіжки, завдання легких тілесних ушкоджень тощо. Ці види, відповідно до КК України, належать до категорії кримінальних проступків, що розслідують за спрощеним порядком. Саме збільшення кількості таких правопорушень і необхідність організації швидкого реагування на їх вчинення сприяли формуванню інституту дізнавачів, а також частково визначають його значення.

Досліджуючи аспекти застосування глобальних інформаційних технологій у діяльності органів правопорядку, М. Лінарес зауважує, що необхідність запровадження таких технологій обумовлюється передусім невпинністю зростання темпів злочинності, зміною її характеру. На його думку,

«ІТ стане панацеєю для прийняття рішень, і використання цієї технології покращить роботу поліції, статистично передбачаючи, де, коли і хто найімовірніше вчинить злочин, тому що злочинності занадто багато, щоб сподіватися на об'єктивне, неупереджене прогнозування подій» (Miró Llinares, 2018; 2020).

Поділяючи позицію М. Лінареса, ми вважаємо, що одночасне переорієнтування інституту дізнання на електронний документообіг суттєво покращило б його роботу й істотно позначилося б на його ефективності.

Відповідно до позицій іноземних і вітчизняних дослідників, А. Мельник також зазначає, що потреба в дізнанні як формі досудового розслідування зумовлена надмірною завантаженістю слідчих (передусім Національної поліції України) кримінальними провадженнями щодо злочинів невеликої тяжкості, що нині називають кримінальними проступками. Для розвантаження слідчих й ефективної організації досудового розслідування саме злочинів невеликої тяжкості було запроваджено інститут дізнання та кримінального проступку (Melnyk, 2021, p. 35).

У Єдиному звіті про кримінальні правопорушення за січень–липень 2021 року, опублікованому на офіційному сайті Офісу Генерального прокурора, встановлено, що із загальної кількості облікованих кримінальних правопорушень (221 403) частка кримінальних проступків становить 75 103, що засвідчує позицію про створення інституту дізнання, що розвантажує слідчі підрозділи й надає можливість приділяти час розслідуванню тяжких та особливо тяжких злочинів ("Statystychna informatsiia", 2021).

На нашу думку, саме такі результати функціонування підрозділів дізнання цілком відображають значення його як інституту в системі органів правопорядку України. Хоча на недоліках його функціонування науковці акцентують систематично, ми вважаємо, що його діяльність відіграє ключову роль у функціонуванні механізму захисту прав і свобод людини й громадянина в Україні, що підтверджують позиції вітчизняних та іноземних учених, статистичні дані й нормативно-правове підґрунтя, а саме тому питання організації роботи відповідного органу з адміністративно-правової позиції пропонуємо розглянути на перспективу.

Наукова новизна

Наукова новизна статті полягає в тому, що в ній проаналізовано основні понятійно-категоріальні питання щодо встановлення сутності та значення інституту дізнання як спрощеної форми досудового розслідування кримінальних правопорушень. Запропоновано подальші кроки щодо оптимізації його функціонування, а також окреслено напрям перспективних наукових розвідок.

Висновки

На підставі проаналізованих думок науковців вітчизняного простору, а також іноземних колег, дослідження статистичної інформації щодо ефективності функціонування підрозділів дізнання, аналізу організаційно-розпорядчих і нормативно-правових джерел вдалося обґрунтувати низку важливих висновків, серед яких такі:

1. Дізнанням з позицій форми організації роботи є комплекс визначених законодавством України дій та рішень, що вчиняє (приймає) уповноважена на це особа, вони спрямовані на досягнення завдань кримінального провадження у встановлений законодавством строк.

2. Сутність дізнання як форми організації досудового розслідування в стислі терміни полягає в тому, щоб спеціально уповноважена посадова особа максимально швидко склала план досудового розслідування, розподілила завдання між усіма учасниками сторони обвинувачення для якомога швидшого, повного й

усебічного дослідження наявних доказів з метою презентації процесуальному керівнику результатів такої діяльності та направлення до суду матеріалів кримінального провадження.

3. На нашу думку, значення дізнання як форми спрощеного досудового розслідування, що використовують щодо вчинених кримінальних проступків, полягає в тому, що цей інститут дає змогу швидко, неупереджено й об'єктивно встановити причетність особи до порушення прав людини і громадянина, після чого направити відповідне кримінальне провадження до суду для його розгляду. Це є найважливішим фактором у кейсі порушення прав і свобод певної особи, оскільки бажання відновити порушені права виникає одразу після того, як їх було порушено, а відповідний інститут уможливорює дотримання принципу розумності строків у кримінальному процесі, а також запобігає негативним виявам осіб щодо бездіяльності органів державної влади.

REFERENCES

- Boiko, V.A. (2021). Deiaiki osoblyvosti diznannia yak formy dosudovoho rozsliduvannia [Some features of inquiry as a form of pre-trial investigation]. *Aktualni problemy diialnosti orhaniv dosudovoho rozsliduvannia, Actual problems of activity of bodies of pre-trial investigation: Proceedings of the Round Table* (pp. 13-15). Dnipro: DDUVS [in Ukrainian].
- Cherniavskiy, S.S., Tsutskiridze, M.S., Dudarets, R.M. (et al.). (2019). *Dosudove rozsliduvannia kryminalnykh prostupkiv [Pre-trial Investigation of Criminal Offenses: Guidelines]*. Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav [in Ukrainian].
- Cherniei, V.V., & Cherniavskiy, S.S. (2019). Initiation of the Institute of Criminal Offenses in the Context of Reforming the Preliminary Investigation System in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrisnikh sprav, Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, 3(112), 7-14. doi: <https://doi.org/10.33270/01191123.7> [in Ukrainian].
- Dal, V. (1955). *Tolkovyy slovar znivogo velikoruskogo iazyka [Explanatory dictionary of the living Great Russian language]*. Moscow [in Russian].
- Edwards, C. (2011). *Changing policing theories for the 21st century societies* (3rd ed.). Sydney: The Federation press.
- Govender, D. (2015). State of violent crime in South Africa post-1994. *Journal of Sociology and Social Anthropology*, 6(4), 459-467.
- Govender, D. (2018). Community-based participatory approach to prevent residential burglaries and house robberies. *In Global perspectives on crime prevention and community resilience: International Police Executive Symposium Co-Publications* (pp. 35-47). D.S. Peterson, D.K. Das (Eds.). New York: Taylor & Francis.
- Lytvynov, V.V. (2019). Subiekty diznannia u kryminalnomu protsesi Ukrainy [Subjects of inquiry in the criminal process of Ukraine]. *Aktualni problemy diialnosti orhaniv dosudovoho rozsliduvannia, Actual problems of activity of bodies of pre-trial investigation: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference* (pp. 106-109). Dnipro: DDUVS [in Ukrainian].
- Melnyk, A.V. (2021). Rozvytok instytutu diznannia v Ukraini [Development of the institute of interrogation in Ukraine]. *Derzhava ta rehiony, State and regions*, 1(71), 32-36. doi: <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2021.1.5> [in Ukrainian].
- Miró Llinares, F. (2018). Inteligencia Artificial Y Justicia Penal: Más Allá De Los Resultados Lesivos Causados Por Robots. *Revista De Derecho Penal Y Criminología*, 20, 87-130. doi: <https://doi.org/10.5944/rdpc.20.2018.26446>.
- Miró Llinares, F. (2020). Predictive policing: utopia or dystopia? On attitudes towards the use of big data algorithms for law enforcement. *Internet, Law and Politics E-Journal*, 30. doi: <https://doi.org/10.7238/idp.v0i30.3223>
- Oznegov, S.I. (1984). *Slovar russkogo iazyka [Dictionary of the Russian language]*. (Vol. 1). Moscow [in Russian].
- Sakovskiy, A.A., & Zhyzhyn, A.V. (2019). Vzaiemodiia pidrozdiliv kryminalnoi politsii ta orhaniv dosudovoho rozsliduvannia v dokumentuvanni kryminalnykh pravoporushen [Intermediary of Criminal Police Subsidiaries and Advanced Examination Agencies at the Time of Documentation of Criminal Legal Execution]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav, Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, 2(111), 49-54. doi: <https://doi.org/10.33270/0119112.49> [in Ukrainian].
- Statystychna informatsiia Ofisu Heneralnoho prokurora [Statistical information of the Prosecutor General's Office]. (n.d.). www.gp.gov.ua. Retrieved from <https://www.gp.gov.ua/ua/1stat> [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy "Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo sproshchennia dosudovoho rozsliduvannia okremykh katehori kryminalnykh pravoporushen": vid 22 lystop. 2018 r. No. 2617-VIII [Law of Ukraine "On Amendments to Some Legislative Acts of Ukraine on Simplifying Pre-trial Investigation of Certain Categories of Criminal Offenses" from November 22, 2018, No. 2617-VIII]. (n.d.). zakon0.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19> [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Бойко В. А. Деякі особливості дізнання як форми досудового розслідування. *Актуальні проблеми діяльності органів досудового розслідування* : матеріали круглого столу (Дніпро, 25 лют. 2021 р.). Дніпро : ДДУВС, 2021. С. 13–15.
- Досудове розслідування кримінальних проступків : метод. рек. / [С. С. Чернявський, М. С. Цуцкірідзе, Р. М. Дударець та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 160 с.
- Черней В., Чернявський С. Запровадження інституту кримінальних проступків у контексті реформування системи досудового розслідування в Україні. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 3 (112). С. 7–14. doi: <https://doi.org/10.33270/01191123.7>.
- Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка. М., 1955. 454 с.
- Edwards C. Changing policing theories for the 21st century societies. 3rd edition. Sydney : The Federation press, 2011.
- Govender D. State of violent crime in South Africa post-1994. *Journal of Sociology and Social Anthropology*. 2015. No. 6 (4). P. 459–467.
- Govender D. Community-based participatory approach to prevent residential burglaries and house robberies. *In Global perspectives on crime prevention and community resilience* : International Police Executive Symposium Co-Publications / in D. S. Peterson, D. K. Das (Eds.). New York : Taylor & Francis, 2018. P. 35–47.
- Литвинов В. В. Суб'єкти дізнання у кримінальному процесі України. *Актуальні проблеми діяльності органів досудового розслідування* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 7 черв. 2019 р.). Дніпро : ДДУВС, 2019. С. 106–109.
- Мельник А. В. Розвиток інституту дізнання в Україні. *Держава та регіони*. 2021. № 1 (71). С. 32–36. (Серія «Право»). doi: <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2021.1.5>.
- Miró Llinares F. Inteligencia Artificial Y Justicia Penal: Más Allá De Los Resultados Lesivos Causados Por Robots. *Revista De Derecho Penal Y Criminología*. 2018. No. 20. P. 87–130. doi: <https://doi.org/10.5944/rdpc.20.2018.26446>.
- Miró Llinares F. Predictive policing: utopia or dystopia? On attitudes towards the use of big data algorithms for law enforcement. *Internet, Law and Politics E-Journal*. 2020. No. 30. doi: <https://doi.org/10.7238/idp.v0i30.3223>.
- Ожегов С. И. Словарь русского языка. Т. 1. М., 1984. С. 147.
- Саковський А. А., Жижин А. В. Взаємодія підрозділів кримінальної поліції та органів досудового розслідування в документуванні кримінальних правопорушень. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 2 (111). С. 49–54. doi: <https://doi.org/10.33270/01191112.49>.
- Статистична інформація Офісу Генерального прокурора. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/1stat>.
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень : Закон України від 22 листоп. 2018 р. № 2617-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19>.

Стаття надійшла до редколегії 30.03.2021

Romanov M. – Postgraduate Student of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2443-7744>

Concept, Essence and Significance of the Activity of the Units of Knowledge

The **purpose**, the author of the article, was to analyze the historical, theoretical and regulatory aspects that form the concept, essence and meaning of inquiry as a simplified form of pre-trial investigation. The attention is focused on the previously studied aspects of the relevant topic, attention is focused on the importance of the relevant institution in the functioning of the mechanism for the protection of human and civil rights and freedoms in Ukraine. The **scientific novelty** of the research lies in the fact that the article substantiates the importance of the functioning of the institute of inquiry, on the basis of statistical data illuminated by the state authorities, it is recorded that the relevant institute fulfills its main task – unloading investigative units, as well as ensuring the restoration of violated human and civil rights and freedoms. The significant developments of foreign researchers of the world's law enforcement systems, as well as the field of criminology, are involved, which interconnect the effectiveness of the functioning of state institutions with the mechanism for protecting human rights and freedoms. It was found that the lack of organizational and administrative interdepartmental normative legal acts to simplify an even larger volume of procedures in the pre-trial investigation of criminal offenses, as well as to improve existing forms of interaction, is a shortcoming in the functioning of the relevant institution. **Conclusions.** The historical, theoretical and normative aspects that form the concept, essence and meaning of inquiry as a simplified form of pre-trial investigation are analyzed. Several alternative points of view of scientists are investigated, they interpret the main categories, reasonably their own, the author's position regarding the definition of the concept of inquiry, which is characterized as the procedure for actions of a specific authorized subject. The essence of inquiry as a form of preliminary investigation and an organizational and analytical process is argued. The proposed positions of researchers regarding the substantiation of the importance of the relevant institution in the functioning of the state in general and the system of criminal procedure in particular are also consolidated.

Keywords: organizational and legal framework; pre-trial investigation; inquiries; genesis; interpretation of the concept; essence; values; human and civil rights.